

Osnovni pojmovi OS

- ***Datoteka(file)*** je skup međusobno povezanih podataka koji su spremljeni na disku pod nekim zajedničkim *imenom*.
- **Ime** datoteke sastoji se od *naziva* i *nastavka(sufiksa)* koji su odvojeni znakom točka(.).
- **Naziv** datoteke bira korisnik datoteke, a nastavak(sufiks) predstavlja tip (vrstu) datoteke odnosno поближе nam kaže u kojem programu je izrađena.
- Imena datoteka su npr: *Vježba1.docx*, *Obračun.xlsx*, *Prezentacija1.pptx*

- Vrste datoteka su:
 - a) Tekstualne (*.docx, .txt, .rtf*)
 - b) Slikovne (*.gif, .jpg, .bmp, .tif*)
 - c) Zvukovne (*.aux, .wma, .mp3*)
 - d) Videodatoteke (*.mpg, .mpeg, .avi, mp4, wmv*)
 - e) Tablice (*.xlsx*)
 - f) Prezentacije (*.pptx, .pps*)
 - g) Systemske (*.sys*)
 - h) Izvršne datoteke (programi)- (*.exe, .com*)
 - i) Web stranice (internet datoteke)- (*.html, .php, .asp*)
 - j) Komprimirane datoteke (*.zip, .rar, .7-zip*)

- Radi bolje preglednosti datoteke se organiziraju u **mape** (*foldere, direktorije*). Unutar mape nalaze se druge mape i datoteke koje imaju neka zajednička obilježja (vrsta, vlasnik).
- Dakle, **mapa** je organizacijski dio strukture podataka na računalu u koju su smještene podmape i datoteke.
- Osim samog sadržaja svaka datoteka ima i niz **atributa** kojima je ona opisana. Neki atributi su: *ime datoteke, veličina, tip, datum nastanka i promjene i dr.*

Korisnički programi

- Osim **OS** i programa koji dolaze s njim računalo će postati pravo pomagalo tek kad ga opskrbimo s ***korisničkim programima***.
- Korisničke programe treba naknadno nabaviti i instalirati. Kod ovih programa isto kao i kod OS izuzetno je važan pojam ***licence***. Licencom su određena prava i obveze korisnika prema vlasniku programa. Osim toga licencom je definirano o kakvoj se vrsti softvera radi s obzirom na način uporabe.

- Neke vrste korisničkih programa su:
 - Besplatni programi (*freeware*) npr *Google Chrome, Mozilla Firefox*
 - Programi s ograničenim načinom uporabe (*shareware*)
 - Demo programi
 - Komercijalni programi npr *Adobe Photoshop, MS Office*
 - Programi otvorenog koda (*open source software*) npr *OpenOffice, Gimp* itd.